

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Škofovska petdesetletnica vladike Strossmayrja.

V Djakovu, dne 9. septembra 1900.
(Konec.)

Po evangeliju, kateri se je pel v staro-slovenskem jeziku, kar je vsem prisotnim segalo globoko v srce, stopil je slavljence pred veliki altar, da izpregovori k zbranim vernikom. Utis tega govora bil je na vse neizbrisljiv. Šestinoseddesetletni starček, ki govori celo uro, ne da bi se najmanje utrudil ter s tako fenomenalno zgovornostjo in mladeniškim zanosom, je vsekakor izredna prikazen. Nekaj izrednega bila je pa tudi vsebina njegovega govora. Spominjajoč se praznika rojstva Marijinega, govoril je k ženstvu, katero je z njemu lastno ljubeznivostjo imenoval vedno lepi ženski spol, tako prekrasno, da je večna škoda, ako se ta govor ni za njim stenografoval, in to tem bolje, ker je bilo vidno, da govori popolnoma nepripravljen. Njegova škofijska petdesetletnica pa mu je dala povod, da je govoril v rodoljubnem smislu tako, kakor še nikdar kak slovenski duhovnik ni in morebiti tudi ne bode govoril v cerkvi.

Po končani cerkveni slovesnosti, pri kateri so pevci peli glagolsko mašo, sprejemal je vladika razna odposlanstva. Poleg hrvatskih poklonila so se mu odposlanstva vseh slovanskih narodov, razen ruskega. Jako ljubeznjivo je vladika sprejel deputacijo ljubljanskega mesta in pa odposlanstvo štajerske duhovščine, katero je vodil slatinski župnik Korošec.

Ob dveh popoldne sešlo se je v gostoljubnih prostorih škofijskega dvorca nad 200 povabljenih gostov k slavnostnemu banketu. Ob vstopu bil je slavljence burno pozdravljen. Ko je služabništvo natočilo v čaše penečega šampanjca, dvignil se je slavljence, da nazdravi papežu in kralju. Takoj za tem pa je vstal sarajevski nadškof Stadler, ki je s svojo napitnico vladiki Strossmayrju in srečnim akcentovanjem nekaterih na sodobne politične razmere našajočih se razmer, dalje z besedami, ki so bile nadahnjene iskrenega, globoko iz srca izvirajočega hrvatskega rodoljuba,

tako elektrizoval vso družbo, da frenetičnega ploskanja in klicanja ni hotelo biti konca ne kraja. — Ko se je splošno navdušenje poleglo, napil je Strossmayr navzočim nadškofom in škofom, kakor tudi vsem drugim od blizu in daleč dospelim gostom; končno pa se je v krasnih besedah spomnil bana Jelačića, kateremu jedinemu — kakor je dejal — se ima zahvaliti, da je prišel za vladiko v Djakovo.

Ko se mu je v imenu episkopata zahvalil dubrovniški škof Marčetić, prišel je k besedi ljubljanski župan Ivan Hribar, ki je govoril po priliki tako-le:

„Prevzvišena, prečastita in slavna gospoda!

Tri vezi so, ki tesno vežejo hrvatski in slovenski narod: krvno sorodstvo, jezikovna podobnost in — biskup Strossmayr.

Da Slovincu je Hrvat po krvi prvi brat, uči nas narodopisje; da je to krvno sorodstvo po skupnih nesrečah postalo še tesnejše, uči nas zgodovina. Hrvat in Slovinc stala sta na braniku za krst častni in slobodu zlatnu; ob Savi in Kolpi prelivala sta skupno svojo kri v boju s turškim zulumom. In ko so se hrvatski tlačani vzdignili, da se osvobodijo neznanega jarma potujčenega in narodu odtujenega plemstva, našli so zveste zaveznike v slovenskih trpinah. Potoki slovenske krvi napajali so reke prelite hrvatske krvi.

Jezikovna podobnost, gospoda moja! pa je med nami taka, da ga ni Hrvata, ki bi ne bil v stanu v dobrih treh mesecih naučiti se slovenskega in ne Slovence, ki bi ne mogel v tej dobi naučiti se hrvatskega jezika. Samo dialektične razlike so med nami take, da nam res ne morete zameriti, bratje, ako Vas v šali mi planinski Hrvatje nazivljamo ravninske Slovence.

Ti dve vezi, vezi krvi in jezika ostali boste, dokler bode Vašega in našega naroda, tedaj — ako pojde po naših željah — na veke vekov.

Tretja vez med nami pa sem dejal, da je biskup Strossmayr. Hirska doba spada, gospoda moja! med najsvetlejšje epizode v zgodovini našega naroda. V tej dobi zavedali smo se šele prav onega, kar

je od nekaj bilo: krvnega in jezikovnega sorodstva z Vami. Ta doba nam je pa dala tudi moža, ki je takoj izprevidel, da samo pri tej zavesti ostati ne sme, temveč, da nam je jedini spas v čim tesnejši kulturni zajednici z narodom hrvatskim. Zato pa je pri vseh svojih velikih osnovah, s katerimi je hotel prosvetliti in v svetu proslaviti narod hrvatski, mislil tudi na nas pri vseh svetovno-političnih kombinacijah pozabljenega Slovence. Res, da so politične meje preprečavale popolen uspeh velikega vladike velikim osnovam, toda nekaj praktičnih posledic je vendar zabelježiti. Najboljši dokaz zato mi je okolnost, da danes hrvatsko vseučilišče — najvišji prosvetni zavod, ki ga je poklonil Strossmayr svojemu narodu, zastopa tukaj Slovinc. Pa tudi mi Slovinci smo ga umeli in danes smo po skupnem kulturnem prizadevanju tako daleč, da je ves slovenski rod od temne Mure do sinje Adrije ter od staroslavne Gospe svete do Kolpe in Sotle prošinjjen z jedno mislijo, da nam kljub sedanjim političnim mejam na srečo državi in dinastiji vendar pride skupna bodočnost v skupni nerazdelni domovini.

Je li torej čudno, ako vladiko Strossmayrja ljubimo in častimo z vso ljubeznijo in častjo, kakoršno more dati narodovo srce in narodova duša? Gospoda moja! Slovinci imamo poslovico: „lastna glava, lastna misel“ in res se morebiti na svojo škodo le preveč ravnamo po njej. Vsi — tu ne pripuščam niti najmanjše izjeme — pa smo edini v spoštovanju in občudovanju do moža, katerega je previdnost božja pred petdesetimi leti posadila na bosansko-sriemsko biskupsko stolico. Ni ga skoraj slovenskega društva, katerega častni člen bi ne bil vladika Strossmayr, in med mnogimi slovenskimi občinami, ki ga smejo šteti med svoje častne občane, ponasa se s tem tudi metropola Slovenije, naša golobica bela Ljubljana. Kdor pa je kdaj bil pri kakih shodih v naši domovini ter je videl in slišal, kakošno navdušenje ondi vedno nastaja, kadar se v misel vzame ime vladike Strossmayrja, ta mi bode rad verjel, ako zatrjujem, da je danes vsa Slovenija v duhu navzoča pri naši slavi...

Gospoda moja! Na ljubezni in dobrotah, katere je z darežljivo roko delil nam vladika Strossmayr, ne moremo mu nikdar zadosti hvaležni biti; radujemo pa se vsaj danes, ko ga ob slavnosti, kakoršno dočakati je tako malokateremu cerkvenemu knezu sojeno bilo, vidimo krepkega telesa, in čilega duha, da je vsaj zemlja slovenska, iz katere si pomlaja sokove, ki nam ohranjajo toli drago nam vsem življenje.

Gospoda slavna! Ves kulturni svet časti v današnjem našem slavljencu velikega moža, ki je z dolžnostmi svetega svojega poklica znal harmonično združiti neusahljivo ljubezen do svojega naroda in moderno svetovno naziranje. Kakor na nebasvodu vsegamogočni stvarnik prižiga zvezde, ki nas razveseljujejo z mikavno svojo lučjo, tako previdnost božja pošilja človeštvu veleume, ki naj mu bodo v hasek in srečo. Na nebasvodu pa se prikazujejo v večjih razdobjih zvezde, katere s svojim izrednim svitom, ki zatemnuje vse okolo sebe, vzbujajo našo pozornost, in katerih se človeštvo v ustnem poročilu spominja cela stoletja.

Taka izredna zvezda, veleum, kakoršni se porajajo le izredka, je naš biskup. Še ko ugasne, bode spomin nanj in na njegova dela živel vse veke, dokler bode slovanskega rodu, in dokler ne propade vsa kultura človeštva. Mi pa danes vsi od srca želimo, da bi se ta svetla zvezda še dolgo ne utrnula. V imenu bele Ljubljane in v imenu vsega slovenskega naroda, dovoljujem si torej izreči prevzvišenemu iskreno napitnico: na mnogaja još ljeta!

Burno odobravanje sledilo je temu govoru. Govorniku so prihajali čestitki od vseh strani; prvi pa nadškof dr. Stadler, objevil in poljubivši ga. Govorili so na to še bolgarski profesor Jurčić iz Sredca, srbski profesor Simić iz Novega Sada, slovaški odposlanec Hurban, ki je elektrizoval iznovič poslušalce, spljetski župan Milič, istrski odposlanec dr. Vitezić in pisatelj Šandor Gjalski iz Zagreba, in zaključil se je banket.

S svečanostjo, katero je priredilo djakovsko pevsko društvo Preredović v prostorih velike gostilnice, katere se pa slo-

LISTEK.

Josipa Stritarja „Dodatni spisi“.

Spisal Slavko Filipić.

II.

V „Novih potih“ obsoja Stritar tako-rekoč vse novejšje pisatelje: Zolo, Dostojevskega, Tolstega, Ibsena, Strindberga, Nietzscheja. O francoskem slovstvu trdi, da je v njem že zdavnaj vse bolno, črvivo in gnilo, v berolinski in dunajski moderni obhaja osamosvoja mesa svoje pijane orgije, severnih pisateljev ne moremo biti veseli. Ko si Nietzscheja prečital, se oddahneš, zdi se ti, kakor da si se probudil iz težkih, mukovitih sanj...

Spoznavanje imej svoje meje — pravi Stritar. Na tej poti se seveda nikdar ne snidemo. Bodi si, da je spoznavanje temu ali onemu nevarno; tudi vožnja z železnico in s parobrodom je nevarna, vendar ne bode nikdar več mogoče, uveljaviti bokserske teorije, ki hoče razdejeti vse železnice in potrgati vse brzojavne žice. Stritar se moti, primerjajoč življenje človeštva nihalu, ki se obrne, ko je dospelo

do skrajne meje. Življenje je razvoj; res, da sledi skoro vsaki revoluciji neka reakcija, ali v tem boju ostane vedno nekaj čistega dobička za evolucijo. Pa ako hočemo vsprejeti Stritarjev primer, moramo vsaj priznati, da človeštvo še davno ni dospelo do skrajne meje svojega razvoja, torej za nihalo še ni prišel čas, da bi bilo v nasprotno stran.

Stritar pa se tudi moti v sodbi naturalizma, verizma in realizma; moti se tudi glede naloge literature, ki jo hoče vtesniti v jako ozke meje. Od literature zahteva, naj prestavi človeka iz navadnega sveta v „neko drugo, v neko obljubljeno deželo, kjer vladajo drugi, njemu (misljemo in čutečemu človeku) v srce zapisani, z njim rojeni zakoni.“ Pardon. Misljemo in čuteči človek — kdo je to? Različni ljudje različno čutijo in mislijo. Že to je vzrok, da idealizem ne more zadovoljiti vseh. Seveda so tudi tisti ljudem v srce zapisani zakoni različni in često so tako ničvredni, da bi bilo blazno, ustrezati jim. Na ta način se ne da konstruirati slovstvene naučbe.

Ali kako se strinja s Stritarjevimi zahtevami njegov lastni stavek: „Človek bodi pesnik, kakršni smo mi, človek, ki se z nami veseli, z nami trpi in našo govo-

rico z nami govori.“ To je vendar — realizem. Vprašali bi lahko samo, kdo je „mi“? Pač ne le udje enega stanu, ljudje enega mnjenja, enega značaja. Pesniku je menda svobodno, poseči v življenje, kjer se mu vidi zanimivo, izbrati si ljudi, ki hoče z njimi veseliti se in trpeti. Svobodno mu mora biti, da obišče sfere najvišje človeške sreče, pa tudi da stopi v najnižje nižave, da trpi z najbednejšimi siromaki, s trpini in z zavrnenci. Tedaj pa pride umetniška oblika do veljave. Naj mi je pisatelj povedal in naslikal najgroznejše stvari, le da mi jih je podal umetniško.

Seveda eksistira tudi pornografija, ki zasluži naše preziranje. Ali Zolo, Ibsen, Tolstega prištevat tistim možem, „ki čitate vedno dražijo živce in mu vzbujajo najpodlejšje strasti in nagnjenja“, to vendar ne gre. Kadar nam slikajo podlost in njena nameravana ali nenameravana dela, jim je slika vedno taka, da obujajo naše ogorčenje in nas tako moralno povzdigujejo.

No, tuintam nam pokaže Stritar, da ne misli tako hudo, kakor včaspi piše. V prvem dunajskem pismu pravi: „Novi mladi rod ima zdaj besedo, mi starci poslušajmo in se veselimo novega, krepkega gibanja in življenja... To mora biti sitno, skisano

človeče, ki nejevoljno in nevošljivo gleda v nedeljo popoldne, kako veselo se vrtili suče mladi svet, ko so njemu kosti že preokorne.“ To je beseda. Nekoliko pretirano je tudi to; starcem ni treba samo poslušati; tudi svojo lahko povedo in neumno bi bilo, braniti jim to Ibsen, Tolstoj sta gotovo stara moža, a od srca nas veseli, kadar povesta kaj novega. Ali to je krasno, da Stritar ne gleda nevoljno in nevošljivo na delovanje mladosti. Te besede prisilijo tudi nasprotnika njegovih nazorov, da ga mora spoštovati in v polemiki rabiti orožje, ki ga ne more žaliti.

Za polemiko bi bilo v knjigi še mnogo stvari. Saj je Stritar pravi zastopnik nekega starejšega sveta, ki je bil močan, krepak, sposoben za življenje, ki pa se more po železnih zakonih vesoljne evolucije umakniti novim oblikam, z njim pa tudi novim, svežim nazorom. Kar piše o socialnem vprašanju, tega ne moremo podpisati. Stritar čuti globoko, toplo; velika je njegova ljubezen do delavnih stanov, katerim popravici pripisuje tudi duševne delavce. Ali veliko srce ne zadostuje v tem vprašanju. Moderni socializem je znanost, ki se ne da rešiti s čustvom. Zmotil se je Stritar, misleč, da je doživel „konec laži-

500 45 m.

venski odposlanci že nismo mogli udeležiti, zaključena je bila vrsta priredb v proslavo škofijske petdesetletnice velicega Slovana, katerega ljubijo in spoštujejo milijoni, katerega pa oni, ki imajo na Ogrskem in Hrvatskem oblast in moč v rokah, tudi iz vsega srca sovražijo, — ker se ga — boje. Daj Bog, da bi se ga še dolgo bali!

V Ljubljani, 11. septembra.

Benečanski Slovenci

so poslali italijanski kraljici Heleni, hčeri črnogorskega kneza, v avgustu tole prošnjo: „Njenemu Veličanstvu kraljici Heleni! Na skrajnem vshodnem robu kraljestva Italije živi v dolinah Režije in Nadiže okoli 40.000 Slovencev, ki polagajo Vašemu Veličanstvu ponižno prošnjo pred noge, da bi se Vaše Veličanstvo blagovolilo ozreti na naš žalostni položaj in ga izboljšati. Žalibog nam ni dovoljeno, da bi v naših cerkvah slišali besedo božjo v svojem materinem jeziku, in našim otrokom se ne da prilika, obiskovati šole, v katerih bi se poučevali v ljubljenskem materinem jeziku. V taki sili se obračamo do Vašega Veličanstva, da se blagovoli spomniti Slovanov, zapuščenih Slovanov, katere zanemarija italijanska vlada. V žilah Vašega Veličanstva teče usmiljena kri slovanska in Vaše plemenito srce ne bo ostalo hladno pri vročih naših prošnjah, katere polagamo v otroški spoštljivosti na stopnjice Vašega prestola. To, za kar prosimo, je za nas življensko vprašanje, in ako nam italijanska vlada prošnjo izpolni, dokaže s tem le, da je pravična. Vaše Veličanstvo prosimo za naše cerkve in šole, pa duhovnike in učitelje slovenskega jezika zmožne. Pričakujemo, da najde naša najponižnejša prošnja pred prestolom Vašega Veličanstva milost, upamo, da bo visoka italijanska vlada skrbela za to, da se ugotovi naši želji v polnem obsegu.

Kralj Aleksander in Natalija.

Srbski kralj Aleksander, o katerem so Milanovi listi poročali, da je slabič brez volje in vpliva, je pokazal v zadnjem času izredno mnogo energije. Vzlic mogočnim zaščitnikom je pokazal lastnemu pustolovskemu očetu vrata, tako da se klati bivši kralj Milan sedaj po Avstriji brez strehe in bivališča ter brez gotovega zaslužka, in more avstrijska vlada postopati proti njemu po paragrafih zakona glede vagabundaze. Seveda Milan spletkari nadalje in hujša židovske liste, toda ne zmeni se zanj nihče. Srbske meje ne sme prestopiti, in vlada mu je odtegnila celó apanažo. Žalostno pa je, da tudi bivša kraljica Natalija ne miruje, nego da prav škandalozno intrigira. Srbski uradni list je prinesel te dni sledeči razglas: Kralj je i v svoji proklamaciji 8. julija, i v svojih govorih, ki jih je imel poslej, naglašal izrečno, da ne bo dovolil, da bi se kovalo proti kraljevski hiši spletke, in da je njegova trdna volja, take spletke kot veleizdajske, proti sebi in domovini obrnjene čine zabraniti. Vzlic temu se je z raznih strani poskušalo rovati, kar pa je kralj z zaničevanjem preziral. Pred nekaterimi dnevi pa je bivša kraljica Natalija svojemu, tu (v Belemgradu) bivajočemu dvornemu maršalu poslala odprto karto, v kateri je kraljevo dvojico napadla z najrazžaljejšimi

liberalstva, manchesterstva. Ne, gospodarski liberalizem je še jako močan in niti do vrhunca svojega razvoja še ni došel.

Prav to pismo je pisano jako živo, simpatično. Avtor nam pove mnogo novega, ali zanimivega.

„Znamenja se kažejo, da se širi bolj in bolj, pravo spoznanje... Meščan ne gleda več delavca tako pisano kakor prej. Socijalistični listi se bero povsod. Vseučilišče se je odprlo novim idejam... itd.“

Da, ali to so znamenja, a če bi ne bilo konkretnih dokazov v gospodarskih pojavih, bi vsa taka znamenja malo dokazovala. Pa ravno v neustavnem razvoju manchesterstva so najtemeljitejši pogoji nove družbe. Znanstveno se da dokazati, da se manchesterstvo razvija ad absurdum, do nemogočih razmer in v njih je embryo nove družbe. Stritar bi bil tudi v tem vprašanju rad zmeren — tak je po svoji naravi vedno v stvari, v obliki ne — ali življenje ne pozna tega. Kdor prostovoljno pravi „a“, mora pod pritiskom razmer reči tudi „b“. Enako je v literaturi. Še v predzadnjem dunajskem pismu piše:

„Rekel sem, da se naši mladi pisatelji in pisateljice uče od naturalistov — v poslednji „Zvonovi“ številki se neki kosi

in nizkotnejšimi izrazi. Zato se po naročilu kralja naznanja, da se bodo smatrale vse intrige in vse izjave, ki imajo namen kraljevo hišo podkopavati, za veleizdajske čine, pa naj se zgođe kjerkoli in odkogarkoli. Oni, ki hočejo uničiti mir in red, ki je i Srbiji i njenemu kralju pri srcu, naj vedo, da se bo postopalo z njimi kakor z izdajalci in puntarji... Tako pač še ni noben kralj v Evropi govoril s svojo materjo! Toda, dasi je razpor v srbski kraljevi družini nekaj grdega, sramotnega in škandaloznega, je treba vendarle priznati, da postopa kralj pravilno. Razpustil je tudi dvorni maršalski urad bivše kraljice Natalije, katere šef je bil polkovnik Simonović.

Kriza na Kitajskem.

Ruska vlada je spravila s svojim predlogom, da naj mednarodno vojaštvo zapusti Pekin ter naj se začne nemudoma mirovna pogajanja, Nemčijo v največjo stisko. Čemu je odšlo toliko bataljonov Nemcev preko morja na Kitajce, in čemu je imenovan grof Walderse vrhovnim poveljnikom, če je vojne že konec!? Čemu vse nemške parade in vsi bojevitni cesarjevi govori!? Seveda se zategadelj nemški listi silno togoté ter očitajo Rusiji sebične namene in zahrbtnost. Toda Rusija ne odneha in dela za mir. Na rusko noto so odgovorile doslej že Nemčija, Avstrija in Italija, ki dokazujejo nemestnost ruskega predloga. Francija, Anglija, Japonska in Amerika pa še niso odgovorile. Ugovarjala pa ni doslej nobena vlada, ameriška vlada je stavila celo nov predlog, da bi ostalo v Pekinu le 1000 mož, pred Pekinom 2500 mož, v Tientsinu pa 20.000. Ta predlog ni nasproten ruskemu, zato napadajo nemški listi tudi Ameriko. Rusija vstraja pri svojem sklepu, ker je njenim interesom na Kitajskem najugodnejši. Ako pa druge vlasti svoje vojaštvo v Pekinu obdržé, temu Rusija ne bo ugovarjala.

Dopisi.

Iz Jesenice, 9. septembra. Jeseniški

„ajmoht“ je v velikih skrbih in težavah, kar je izvedel, da smo napravili podružnico izobraževalnega društva; zdaj imajo še veliko večje skrbi kakor takrat, ko je mežnar župniku kuharico vzel. Ti „ajmohtarji“ si cele noči ubijajo glave, kako bi nam nasprotovali. Z lažnjivim obrekovanjem v „Slovencu“ hočejo našo podružnico pripraviti ob zaupanje, ali vse je zastoj, naša podružnica je trdna kakor skala, bolj ko nas opravljajo, lepše napreduje.

Čitali smo v „Slovencu“, da nimamo pravil. Ako jih nimamo, prosimo „ajmohtarje“, da nam jih preskrbe. Obrekovali so nas tudi v „Slovencu“, da iščemo denar po župniji. Mi ga ne potrebujemo, in ako bi ga potrebovali, ga ne bomo iskali po župniji. „Ajmohtarji“ so imeli pred nekaj tedni veselico in tombolo. Oh, kako so ti reveži tedaj beračili. Po tovarni je bil v vsakem oddelku izvoljen poseben berač z žakljem, kateri berač je ljudij vabil na tombolo, in jih prosil podpore. Prišli so tudi k „rdečkarjem“, nas lepo povabili in prosili podpore, ali dobili je niso. Očitali so

bero kakor pravi Zola — dobro tako. Premisliti pa jim dajem to: Če se jim morebiti sline cedé po mesnih loncih — francoskih, naj si modro brzdajo poželenje.

„Dobro tako“ — to je „a“; znano je, da je Stritar pozneje v nekem pismu dejal tudi „b“. Abeceda našega slovstva pa se je še dalje razvijala, ker se mora, če hočemo ali pa nočemo.

Jako zanimiva so „Kritična pisma“ in Stritar zasluži za nja temveč priznanja, ker se je moral upreti precej močni struji takozvanega javnega mnenja. Kritika Koseskega spisov je stvarna, s primeri podprta in dokazuje. Kar trdi, je še zlasti udeverstil s tem, da je dodal 8 odstavkom lastnega prevoda Byronovega „Mazepe“. Lahko pravimo, da je s tem prevod Koseskega popolnoma uničen.

Zadnji del te zbirke obsega dramo „Logarjevi“. O njej je imel Vaš list oceno, s katero se skoro popolnoma strinjam, zato se mi ne zdi potrebno, da bi pisal o njej.

Ako se dandanes tudi o Stritarjevih spisih bolj strogo piše, kakor bi bilo nekdanje nedovoljeno, je to gotovo dobro znamenje — za Stritarja in za vso slovensko literaturo.

nam tudi v „Slovencu“, da, ko bo naša podružnica imela 200 udov, bomo pili „na puf“. Čudimo se, kako morejo to naprej vedeti, to je ravno tako, kakor če pravi naš župnik „boš pogubljen“, dokler si še na svetu! Naša podružnica še ni pila „na puf“, znani „ajmoht“ pa že večkrat in bi lahko navedli celo vrsto izglede, pa ni vredno, da bi čas in papir trčili s takimi ljudmi.

„Sokol“ v Vipavi.

Sokolov izlet v Vipavo se je povsem prav izvrstno obnesel. Krasna vipavska dolina kazala je ta dan narodno-napredno svoje lice, in lahko se reče, da je bil dan izleta pravi praznik naše svobodomiselnosti. To je resnica, in ta resnica je bodla v oči vipavske pope, ki so že 14 dni pred izletom hujskali z umazanih svojih lec proti Sokolom. Pop-penzionist na Gočah, polublastno človeče, govoril je baje, da pripelje vsak Sokol „hudiča“ v Vipavo, in dne 8. septembra dal je baje Najsvetejše izpostaviti v ta namen, da bi deževalo na Sokole in njihove prijatelje. Ali trud je bil zaman: vreme je bilo jako ugodno, če tudi ne prevroče, kar je še posebno ugajalo!

Dasi se je vršila v Nabrežini pevska slavnost, ki je privabila mnogo vdeležnikov tudi iz Ljubljane, bila je pri Sokolovem izletu vdeležba prav častna in številna. V Postojini se je pridružil tudi ondotni „Sokol“ z vrlim starostom, g. dr. Treotom. Že na Razdrtem pozdravilo je izletnike ondotno bralno društvo, potem pa jih je pozdravljalo pokanje topičev od Lozic pa do Vipavskega trga. Vrh „Plaza“ je plapolala orjaška trobojnica, oznanjujoč celi dolini, da pozdravljajo narodna srca prihajajoče narodne goste. Pred trgov pričačkvala je kita krasnih deklet v lepih narodnih nošah, trško stareinstvo in skoraj cela Vipava došle Sokole. Pozdravila jih je najprej ljubka gospodična, ter izročila starosti ljubljanskega Sokola velik šopek, v imenu trga pa je pozdravljala župan-starosta g. Hrovatin. Zahvaljeval se je starosta dr. Tavčar. Nepopisno navdušenje je vladalo tako mej občinstvom, kakor mej Sokoli, ko se je slavnostni spreved pomikal po starodavnem trgu, kjer je bila z zastavami okrašena skoraj vsaka hiša. Trg je bil v resnici ves v zastavah. To je bilo vse kaj drugega, nego je danes Ljubljana, kjer so samo cerkve, klostri in mežnarije v zastavah na „čast“ katoliškemu shodu!

Po skupnem obedu, — kjer se je izletnikom nudila prilika občudovati in zaznavati bogate sadove vipavske zemlje — vršilo se je na velikem trgu pred starodavnim vipavskim gradom razvitje nove zastave bralnega društva „Triglav“ iz Goč. Smelo lahko trdimo, da se je nabralo okrog odra, kjer se je zastava razvijala, več nego 2000 navdušenega naroda, ki je pazno in vdano poslušal besede govornika gospoda učitelja Mrcine. Govor je prihajal iz srca ter silil v srca.

Gosp. Mrcina je govoril nekako tako-le: Slavno občinstvo! Dragi mi društveniki! Že davno zaželeno se nam danes izpolnjuje: naše društvo razvije danes svojo zastavo, krog katere se bomo zbirali ter delovali v prosep omike in napredka našega naroda! — Kot tačasni predsednik izrekam najtoplejšo zahvalo vsem onim dobrotnikom, ki so pripomogli, da se je zastava napravila, in obljubujem ob enem v imenu društvenikov, da jo bomo vedno čislali kot svoj najdražji zaklad. — Pa tudi vsem čislanim gostom, ki so danes s svojo navzočnostjo povišali častno razvitje zastave, bodi izrečena najiskrenejša zahvala. — Osobito toplo pa pozdravljam gospo Nosanovo kot kumico, preblagorodnega gospoda deželnega odbornika dr. Ivana Tavčarja, zagotavlja ga, da so njegova načela naša načela, in da le po teh načelih pride narod slovenski do prave zaželjene sreče. Pozdravljena bodite vsa narodna društva, vrli „Sokol“ ljubljanski, bratski „Sokol“ idrijski in postojinski, za probujo narodne omike zaslužna čitalnica vipavska ter vsi drugi sovdeležniki raznih društev. — Razvij se, zastava! Pokaži svoje umetnosti kras tudi ti narodni trak, katerega ti pripenja ravno sedaj nežna roka občedislane narodne gospe Nosanove, nadomestujoč ljubko gospo kumico, soprogo našega dičnega deželnega poslanca Ivana Božiča. Narodna barva zastave naj nas spominja, da je naša sveta dolžnost delovati vedno v prosep in napredek našega milega slovenskega naroda, delovati vedno neutrud-

ljivo, da se narodno-napredna misel vedno bolj razširja in vkorenini med Slovenci. To nam danes zapoveduje zastava, in na te besede prisezamo vsi društveniki našega mladega društva „Triglava“. (Pride zastavo-nosec). Izročujem ti zastavo ko zastavonoscu z naročilom, da jo vedno čisto in neomažeževano ohraniš, da jo varuješ kot najdražji zaklad našega društva. Vi pa, velečastiti gostje, izvolite pozdraviti zastavo z besedami našega dičnega pesnika:

„V čast domovine in nje blagoslov,
V čast te doline in nje vseh sinov!“

Gospa Nosanova je potem izročila dva krasna trakova, jednega novi zastavi, drugega pa praporju „Ljubljanskega Sokola“. Naravno, da se je moral starosta dr. Tavčar zahvaliti; hotel je spregovoriti samo nekaj zahvalnih besed, vsled pobalinske provokacije pa je govoril nekaj več, kakor je nameraval s početka. Omenjeno, prav nerodno provokacijo uprizoril je neki Daničar, sorodnik popa v Gočah, jurist — Gočari mu pravijo norist-Ferjančič. Kakor smo pozneje izvedeli, pripeljal je ta dijaček dvanajst Habetovih delavcev iz Goč, in pridružil sta se mu baje še dva goriška učitelja. Žalostna učitelja to! Ta tolpa je celo dopoldne popivala, in končno prikrevala tudi na slavnostni prostor. Bilo jih je ravno petnajst glav, kakor rečeno petnajst pijanih glav. In naj se „Slovenec“ še tako napihuje, bilo jih je samo petnajst, komandiral pa je to druhal častnik v rezervi Ferjančič, kar omenjamo le zategadelj, ker se je to fante potem, ko je krulilo in žvižgalo, očitno bahalo, da je častnik v rezervi! Uboga armada! Ko je pričel dr. Tavčar govoriti, pričeli so omenjeni pijančki kruliti, kakor mladi prašički na gnoju, čulo se je par žvižgov in nekaj vpitja. Zbrano občinstvo napravilo je takoj burno ovacijo dr. Tavčarju, a srd množice se je ob jednem obrnil proti pobalinskim razgrajčem. V hipu je nastal v resnici nevaren položaj, in prav res bati se je bilo, da se Ferjančiču in pijanim tovarišem ni kaj hudega zgodilo. Da niso vipavski narodnjaki z dr. Tavčarjem posredovali, bi bil jurist Ferjančič tako tepen, kakor morda še ni bil v svojem življenju! Pa bi bili morali tudi videti, kako se je ta fante z goriškima učiteljema boječe stiskal k steni, ko jih je obdala razljučeno krdelo priprostih kmetov, ki so bili opravičeno razjezeni nad temi kalivci občnega soglasja. Zelenih lic so ti klaverni junaki slovesno zatrjevali, da niso niti zvižgali, niti kričali, in prav videlo se jim je, kako so se hlačice tresle tem trem zapeljivcem Habetovih delavcev! Ti reveži so morali, kakor vselej, tudi danes „noristov“ in dveh goriških učiteljev račun poplačati. Orožništvo, ki je videlo opasnost položaja, je v petih minutah odtirala pijane delavce, na kar je takoj nastal najlepši mir! To je resnica, katero, če treba, tudi dvesto prič s prisego potrdi.

In vendar se predzre po svoji stari farško lažnji navadi včerajšnji „Slovenec“ pisati, da se ima dr. Tavčar le pomirjevanju nekaterih naših (— to je klerikalnih) voditeljev zahvaliti, da se mu ni pripetilo kaj hujega! Če ima „Slovenec“ povsod tako zanesljive poročevalce, potem se res ne čudimo, da dan za dnevom z golimi lažmi pita neumne svoje čitatelje!

(Konec prih.)

Svetovna razstava v Parizu.

XII.

Šolska razstava je tako ogromna in velika, da se je kar ustraši, kdor jo hoče študirati. Na srečo je študiranje skoro nemogoče, ker je ta del razstave tako raztresen in razvrščen, da ga še dobro pregledati ni mogoče.

Avstrijsko šolstvo je zastopano samo deloma: zastopano je namreč le strokovno šolstvo. Splošno se priznava, da se najbolj odlikuje umetno obrtniško šolstvo. Francija je seveda podala popolno podobo svojega šolstva, začeni od otroških vrtec gor do vseučilišč. Vsled tega posveti šolnik francoskemu šolstvu največjo pozornost. In ta se tudi izplača, zakaj francosko šolstvo je, od kar je bil leta 1882. po zaslugi „framasonskega“ ministra Ferryja uveden obligatorni splošni šolski obisk, znamenito napredovalo.

Za ljudsko šolstvo je leta 1897. potrosila Francija 212 milijonov frankov, za dobro polovico več kakor pred 15. leti, ko se je uvedel obligatorni obisk. Čudno je to, da se

vzlic znatnemu pomnoženju javnih šol ni skrčilo število redovniških šol, ne samo dekliških nego tudi deških. Leta 1872. je prišlo na 10.000 prebivalcev 20 javnih, 9 privatnih in 12 redovniških šol. L. 1897. pa 37 javnih, 12 privatnih in 12 redovniških šol.

Pouk na ljudskih šolah je brezplačen, tudi na sekundarnih šolah, ki pripravljajo mladino kakor naše gimnazije in realke za višje študije, je uvedena le mala šolnina, obisk visokih šol pa je precej drag, tako da zamorejo na visoke šole iti samo premožnejši ljudje in pa tisti, kateri dobe od države podpore. Vzlic temu ima Francija 15 vseučilišč, katera je lani obiskovalo 29.377 poslušalcev.

O francoskem šolstvu se dobi posebno lahko jasno sliko, ako se poleg statističnih podatkov prestudirajo razstavljene fotografije. Ni ga momenta v šolskem življenju, ki bi ne bil fotografsko predstavljen. Največ pozornosti vzbujajo mej nesolniki podatki o telesnih vajah. Tu se vidi, kako skrbno se telesne vaje goje, kako velika pozornost se jim posvetuje.

Mej šolskimi razstavami drugih držav je posebno zanimiva ameriška razstava. Tu se vidi, da je Američan pred vsem praktičen človek. V tem, ko se celo na Francoskem, še bolj pa v Avstriji, gleda največ na dresuro in se mladina mori z latinščino in grščino, je američansko šolstvo organizirano docela praktičsko. Kar pa gledalca prav posebno preseneti, so milijonski darovi, ki so bili že v Ameriki podarjeni v šolske namene. Koliko je ljudi, ki so za ameriško šolstvo darovali že milijone dolarjev! In kje so se navzeli tega navdušenja za šolstvo? V šolah samih!

Postali bi preobširni, ako bi hoteli navedeno popisati šolske razstave drugih držav. Zelo interesantna je šolska razstava Švedske, Norveške in Danske. Čast komur gre čast! Švedska, Norveška in Danska store največ za ljudsko omiko. Na celem svetu je ni države, ki bi imela tako popolno šolstvo. Zato pa so danes ti narodi tudi najbolj omikani.

Primerjaje podatke o šolstvu in o ljudski omiki, se pride hitro do spoznanja, da so protestantke dežele daleč nadkrilile vse katoliške. Kakšen razloček mej Holandsko in Španijo, Nemčijo in Portugalsko! Ali se je potem čuditi, če so protestantske države prehitale katoliške tudi v političnem in v gospodarskem ozirju?

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 11. septembra.

— Maša-zadušnica za pokojno cesarico Elizabeto je bila včeraj dopoldne v stolni cerkvi. Udeležili so se je poleg javnih funkcionarjev tudi mnogo občinstva.

— Hvala za pojasnilo. Poslanec g. dr. Laginja je doslej veljal kot mož, ki zavzema glede našega kranjskega razpora nevtravno stališče. Kakor se kaže, pa g. dr. Laginja ni po volji, da je na tem glasu in z odkritostjo, ki jo mi vedno čislamo, je pokazal, da je to mnenje o njegovi nevtravnosti napačno. Storil je to najprej s tem, da se je pustil postaviti med voditelje „Gospodarske zveze“ in niti to ga ni motilo, da se je tej zvezi ravno očitala go-ljuflja in sleparija. To pa še ni zadostovalo. Minoli teden je g. dr. Laginja priobčil v „Naši Slogi“ odprto pismo, v katerem pozivlja istrske Hrvatce, naj se udeleže katoliškega shoda v Ljubljani, strankarskega klerikalnega političnega shoda, ki je naperjen proti narodni napredni stranki in ki ne bo imel drugega uspeha, kakor da poglobi in poostri nasprotje mej narodno-napredno in mej klerikalno stranko na Kranjskem. Naposled je g. dr. Laginja še sam prišel na katoliški shod. S tem je spoštovani istrsko-hrvatski poslanec popolnoma dosegel svoj namen in ovrge mnenje, da bi bil on napram kranjskemu boju zavzemal nevtravno stališče. Mi smo mu že za to hvaležni, ker zdaj vsaj natančno vemo, pri čem da smo z njim.

— Dr. Šusteršič — pa sv. Duh. Ker v „Zlebudravem“ dr. Šusteršiču vedno plava nekako sv. Duh in ga razsvetljuje s prejasno svojo lučjo, se mu ni včeraj zdelo vredno, da bi ga šel pred otvoritvijo katoliškega shoda klicati, kajti pripeljal se je v svoji mogočnosti in omnipotenci v cerkev šele tedaj, ko se je skoro že odpel „Veni“, in s tem iznova dokazal, da iz njega vedno govori „sv. Duh“, pa najsi ga že kliče na pomoč ali ne.

— Ljudsko šolstvo na II. katoliškem shodu. Ker niso dobili naši klerikalci med slavnimi, od sv. Duha razsvetljenimi „žetarji“ nobene korifeje, da bi poročal o ljudskem šolstvu in učiteljskih, moral je poročati o tej točki g. dr. J. Gruden, ki pa o ljudskem šolstvu razume toliko kolikor zajec na boben. Pa pravijo, kake duševne velikane ima klerikalno učiteljstvo v svoji sredi.

— „Slomšekova zveza“ se je ustanavljala včeraj — pod ključem. Zbali so se liberalnih učiteljev, češ, ti nam utegnejo razgnati shod, zato so zborovali na podstavi § 2. Dvorana je bila nabita — duhovnikov; učiteljev je bilo prisotnih devet, in sicer: Rant, Čenčič, Vogelnik, Bajec, Novak, Dolinar, Jaklič, Slapšak in Remic. Prvo besedo pri oddaji vstopnic je imel — Štefe. Predsedniku „Zaveze“, g. L. Jelencu je ni hotel dati ter mu rekel: „Vas ne pustimo notri, ker zaničujete učiteljstvo“. Shod je počastil s svojo prisotnostjo tudi mož, iz katerega govori sv. Duh.

— Vse zastoj!! Iz Planine se nam piše: Pretečeno nedeljo je naš gospod župnik po običajni pridigi vabil tudi na II. katoliški shod ter rekel med drugim tudi to: Kdor hoče iti na II. katoliški shod v Ljubljano, naj se oglasi v župnišču. Glejte, da se v obilnem številu vdeležite tega shoda, ker stroškov tako ne bo nič.

— Na vojaških posteljah bodo počivali katoliški možakarji, ki so prišli na katoliški shod. Ker so klerikalci uvideli, da ne bo mogoče spraviti pod strehe ljubljanskih meščanov vseh kaplanov, fajmoštrov, dekanov, škofov itd., so naprosili vojaško oblast, da jim posodi 600 postelj, kar se jim je seveda dovolilo. Gotovo pa je in tudi popolnoma razumevno, da gospodje ne bodo spali na trdih slamnicah, ampak tja napodili — kmeta.

— Ivan Dejak †. Po daljšem bolehanju umrl je včeraj zvečer ob 8. uri v pokojni pomorski stotnik g. Ivan Dejak vsled srčnega otrpnenja, jeden najljubših naših someščanov v starosti 44 let. Pokojnik je bil iz znane senožeške rodbine. Še kot pomorski častnik poročil se je z jedino hčerjo pokojnega g. Auerja. Pred nekaj leti je šel v pokoj in prevzel upravo Auerjevega gospodarstva. Gosp. Dejak je bil vsestransko izobražen, neumorno delaven mož, ljubezniv družabnik, kremenit značaj, dobrega srca in dobrih rok in zvest pristaš narodne napredne stranke. V nekaterih letih si je pridobil najsplošnejše spoštovanje v Ljubljani in so mu ljubljanski meščani pokazali svoje zaupanje s tem, da so ga pri lanskim dopolnilnih volitvah poslali v občinski svet. Toda vsled bolezni se pokojnik ni mogel udeležiti nobene seje. Pokojnik se na njegovo lastno željo pokopje v Senožčah, v njegovem rojstnem kraju. Bodi blagemu možu prijazen spomin!

— Davkoplačevalci šentjakobskega okraja imajo svoj sestanek, glede važnega pogovora zaradi 9 1/2 % doklad jutri 12. t. m. ob 8 1/2 uri zvečer v gostilni pri Virantu.

— Izpred sodišča. Danes se je vršila nekam čudna kazenska obravnava. Obtožena sta bila vevška klerikalca Jakob Bitenc in Jože Hromec, da sta na znanem shodu v Vevčah metala kamenje na socialnega demokrata Kocmurja. Njiju krivdo je potrjal z veliko vnemo njih dobri prijatelj in somišljenik Jeriha, v tem, ko je zaničoval, da bi bila Štefeška tedaj kamenje metala. Ta priča je tudi trdil, da je Kocmur tedaj, ko se je cesarju „Slava“ klicala, kričal: Le kričajte, boste pa sladkor dražje plačali, na kar je funkcionar drž. pravdnitstva konstatiral, da je to laž. Kocmur je kot priča izpovedal, da je videl samo Štefeško, ko je kamenje metala, ne obtožencev. Obtožena klerikalca sta bila obsojena na tri dni zapor.

— Od sv. Vida nad Cerknico se nam poroča: Pretečeno nedeljo je tukajšnji gospod župnik Lovšin zopet zabavljal čez liberalce ter med drugimi neslanostmi tudi pridigoval, kako velik greh je duhovnike kritikovati. Nazadnje je pa izustil sledeče besede: „Mi (in se vdaril po prsih) duhovniki smo več kakor angeli in celo več kakor mati božja.“ Tako je kar najedenkrat degradiral celo nebesko družbo. Vsled tega se bodo vse milosti, ki so se doslej prejemale po Marijinih božjih potih, dobivale jedino-le po farovžih, posebno pa v farovžu pri sv. Vidu, ker tam se dobi tudi klerikalno mleko. Ljudstvo je ogorčeno vsled tacihih besed župnikovih, ki tako zaničuje mater božjo.

— Iz Toplice na Dolenjskem nam je poslal načelnik zdravilišča g. Pavel pl. Zhuber popravek, ki ne odgovarja predpisom tiskovnega zakona, iz katerega pa hočemo vendar iz gole uljudnosti posneti bistvene točke. Piše se v tem popravku, da zdraviliška komisija ne stoji pod vplivom župnika Babnika ampak „da oddajajo člani zdraviliške komisije pri sejah svoje glasove popolnoma po svoji volji“ — kakor se kaže, se hoče gosp. načelnik malo ponorčevati z nami —; da župnik Babnik ni pri naročbi časnikov nič pritiskal in predlagal, nego da je predstojnik sam predlagal, naj se poleg nemških in laških časopisov naroče samo „Slovenec“, „Dom in Svet“ in „Zvon“, restavraturo pa je naročil, da naj naroči tudi „Slovenski Narod“. V koliko nas more to pojasniti zadovoljiti, bodo gospodje topliške komisije pač lahko sami uganili.

— Akademija slovenskega umetniškega društva, ki se bo vršila v soboto zvečer v „Narodnem domu“ na korist I. slovenske umetniške razstave, bo veleznimiva in v istini umetniška. Za danes naznanjamo samo, da sodelujejo pri akademiji vojaška godba 27. pešpolka, gospodični operni pevki Ela Nošmi in Wanda Radkiewicz, dalje gđc. Mira Dev, gospodje operni pevci: režiser Josip Noll, tenorist Olšewski in basist Polašek, potem g. slikar Josip Germ, g. režiser Deyl, g. P. Lozar in g. Ciner. Vspored je sestavljen jako ukusno.

— Šulverevska šola v Domžalah. Piše se nam: Naši Tirolci so prosili občino, to revno domžalsko občino, naj bi stroški šulferajnske šole prešli nanjo. Okr. glavarstvo v Kamniku je prošnjo v toliko rešilo, da se dovoli, če je občina zadovoljna. Nekateri narodnjaki zastopajo stališče, da ne smejo priti stroški šulferajnske šole nad občino, ker je ta že tako revna, in dose-danje davke komaj plačuje. Kaj pa če bi bila občina bogata? Toda bojimo se, da Tirolci vsejedno dobe svojo šolo na občinske stroške. Sramota bi bila in sramota bo, ako vas, ki leži na mestu, kjer se v par desetletjih lahko razvije najlepše mesto, ako vas, ki bi morala skrbeti, da ostane slovenska in kdaj kras slovenske domovine, postane popolnoma potujčena. Skrajni čas je, da se ustavi, da Domžalec ne bo več suženj, da ne bo jedina misel domačinov, prej ko mogoče priti v tovarne, in se naučiti „lepega“ tirolskega dialekta ter v prah teptati vse, kar je slovensko. Odločilni faktorji v Domžalah, boste-li pustili, da pojde tako naprej?

— Poroka na Triglavu. „Planinski Piparji“ so danes na Kredarici (2550 m) obhajali redko slavnost. Tam se je namreč Pipar gosp. I. Korenčan, jeden tistih treh Piparjev, ki so ustanovili „Slovensko planinsko društvo“, poročil v kapelici na Kredarici z znano turistinjo gospodično Jelico Hrvatovo. Poročil ju je in daroval mašo častitljiv triglavski župnik gosp. Aljaž. Razen Piparjev prisostvovali so poroki še dve dami in osem prijateljev. Vladala je velikanska navdušenost, tako se nam brzoglavila iz Mojstrane.

— Umrl je v Velikih Laščah dne 7. t. m. gosp. Franjo Žlindra, posestnik in zastopnik banke „Slavije“. Bil je blag mož in vsem ljudem priljubljen. N. v m. p.!

— Iz Šentjanža se nam poroča, da so za tehnična predela železnične zveze šentjanskega promogokopa z železniško postajo Sevnico ravnokar inženirji tja došli ter z delom pričeli.

— Politično društvo „Edinost“ v Trstu je v nedeljo priredilo shod, na katerem se je razpravljalo o ljudskem številjenju. Sprejete so bile že iz lanskega leta znane resolucije v tej zadevi. Shod je bil jako mnogoštevilno obiskan.

— Slovenci iz Trsta in okolice nameravajo dne 7. oktobra obiskati umetniško razstavo v Ljubljani in prirede tem povodom poseben vlak.

— Strankarski shod jugoslovanskih socialnih demokratov se je vršil dne 8. in 9. septembra v Trstu. Udeležilo se ga 71 odposlancev. Zastopane so bile vse industrijalne stroke, pa tudi kranjski kmetje. Strankarskemu shodu je sledil javen shod na katerem so govorili: Kristan slovenski, Oliva italijanski, Bukšek češki, Skaret nemški in Kopač slovenski.

— Za učitelje. V par dneh izide v zalogi R. Šeberjeve tiskarne v Postojini „Ročni zapisnik“ s koledarjem in z imenikom ljudskih šol in učiteljskega osebja na Kranjskem, Južno-Štajerskem in

Primorskem ter s staležem ljudskošolskega učiteljstva za šolsko leto 1900/1901. Stavil Štefan Primožič. Cena: za 75 učencev 1.40 K, za 100 učencev 1.50 K, za 125 učencev 1.60 K, za 150 učencev 1.70 K. Naročnikom šolskih tiskovin 40 vinarjev ceneje.

— Psa ubili so viške barabe danes ponoči na strelišču pod Rožnikom. V gozdu okoli strelišča se vlačijo vedno barabe moškega in ženskega spola in tudi na cesti okoli Rožnika se jih vedno sreča. Poklicana oblastva naj bi skrbela za to, da bi se rožniški gozd, ki je pravi Eldorado za barabe, večkrat po patroljah pregledal.

— Uro stran vrgele je v jezi včeraj popoldne neki posestnik iz Malega Mlačeva in je ni hotel več pobrati. Uro je našel neki poštni uradnik.

— Semenji. Na včerajšnji semenj je bilo prignanih 1451 konj in volov 379 krav in 134 telet, skupaj 1964 glav. Kupčija je bila najbolj živahna z volji, ker so prišli navadni kupci (židje z Morave in z Bavar-skega) in so jih veliko nakupili in dobro plačali. Žrebeta, katerih je bilo precej na semenji prignanih, so se prav živahno prodajala; s kravami bila je kupčija srednja.

— Novo došli kinematograf v L. termanovem drevoredu občinstvo prav mnogobrojno hodi ogledovat, predstave so pa tudi res prav dobre in za Ljubljano nove. Posebno zanimive so izvirne podobe s pariške svetovne razstave, n. p. vožnja po Seni skozi razstavo, dalje sloviti premikajoči se hodnik in nekaj prav šaljivih humorističnih podob, ki so prav zabavne, tako da se sme obisk kinematografa priporočiti vsakomur.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 11. septembra. Z vseh strani dohajajo poročila, kako se stranke pripravljajo za državnozbornske volitve. Najživahnejše gibanje se je začelo v Gališki, kjer se je ustanovilo kar devet volilnih odborov. Mej temi sta dva maloruska. Vsak teh odborov reprezentuje posebno stranko. Dunajska krščansko-socialna stranka, ki pa nima nič pristašev, je celo že izdala svoj volilni oklic. Jako živahno se gibljejo tudi socialni demokratje. Iz Trsta se poroča, da d'Angeli in Cambon več ne bosta kandidirala, in da Bartoli, zastopnik istrske pete kurije, in Hortis, zastopnik tržaške pete kurije, se brani kandidature. Laška stranka ustanovi najbrž za celo Primorje jednoten volilni odbor. Na Češkem se kaže, da bodo v volilni boj razen Mladočehov posegli tudi radikalci in realisti. Radikalci so v Mladi Boleslavi sklenili resolucijo, s katero so volilci pozivljajo, naj glasujejo samo za take kandidate, ki hočejo obstrukcijo v drž. zboru nadaljevati.

Dunaj 11. septembra. „Wiener Zeitung“ prijavlja naredbo finančnega ministra glede izdaje not po 20 kron.

Gradec 11. septembra. 20letni gojenec kadetne šole Ivan Lampert je bil v neki gostilni napaden, ker je pel slovenske pesmi. Branil se je z bajonetom in zabodel nečega črevljarja tako, da je ta umrl.

London 11. septembra. V tukajšnjih političnih krogih se sodi, da je konflikt mej Rusijo in Nemčijo zaradi Kitajske jako resen in nevaren.

London 11. septembra. Princ Čing, katerega spremlja japonsko konjenišvo, je na potu v Pekin. Princ Čing je od kitajskega cesarja pooblaščen, da začne mirovna pogajanja.

Novi York 11. septembra. V soboto je v Galvestonu nastala strahovita katastrofa. Mesto leži na nekem otoku ter spada k državi Teksas. V soboto se je primeril grozovit orkan, ki je celo 50.000 duš broječe mesto uničil. Guverner sodi, da je nad 3000 ljudi mrtvih. Doslej so spravili iz morja 700 trupel. Na stotine pa jih je morje odneslo. Od bolnikov, katerih je bilo nad 100 v bolnici, rešili so jih le osem. V pristanu je bilo 7 parnikov in kacihi 130 ladij. Orkan jih je odnesel v morje in vse uničil. Škoda se ceni nad 40 milijonov dolarjev.

Tinktura zoper kurja očesa

— gotovo najboljšo sredstvo —
za hitro odpravo kurjih oces, trde kože itd.
Stekleničica z rabilnim navodom 25 kr.
Dobiva se v (9-37)
deželni lekarni „pri Mariji Pomagaj“
M. Leustek-a v Ljubljani.

Zahvala.

Srčno zahvalo izrekamo vsem onim, ki so na kak način pripomogli, da se je naša veselica na korist Prešernovega spomeniku obnesla prav izvrstno. Posebno pa se zahvaljujemo za izkazano nam naklonjenost spoštovanim rodbinam Pekoljevi, Rahnetovi, Kersnikovi in Mazuranovi, dalje g. tehn. Krsniku za samospelje in gospd. Jelisavi Krsnikovi za sviranje na klavir, intendancijski slov. gledališču za kostume, kamniški „Liri“ za sodelovanje pri nastopu moškega zbora in g. Vl. Housi za njegovo prijaznost pri uprizoritvi igre.

Akademiki brdskega okraja.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 4. septembra: Ana Merkužič, delavka, 69 let, sv. Petra cesta št. 55, vnetje sopil.
Dne 6. septembra: Pavla Slana, narednikova hči, 3 mes., Poljanska cesta št. 60, črevesni katar.
V hiralnici:
Dne 8. septembra: Marija Černe, delavčeva žena, 58 let, naduha.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 506,2 m. Srednji obračunski tlak 759,0 mm.

Sept.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
10.	9. zvečer	737,1	15,9	sr. sever	jasno	
11.	7. zjutraj	738,0	12,7	sl. jvzhod	megla	
	2. popol.	737,6	20,0	sl. jvzhod	oblačno	0,0 mm.

Srednja večerajšnja temperatura 17,8°, normala: 15,6°.

Dunajska borza

dne 11. septembra 1900.

Skupni državni dolg v notah	97,70
Skupni državni dolg v srebru	97,30
Avstrijska zlata renta	116,75
Avstrijska kronska renta 4%	97,90
Ogrska zlata renta 4%	115,05
Ogrska kronska renta 4%	90,90
Avstro-ogrski bančni delnice	1705,-
Kreditne delnice	865,50
London vista	242,07 ^{1/2}
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118,25
80 mark	23,64
20 frankov	19,30
Italijanski bankovci	90,30
Č. kr. cekini	11,51

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, znanec in prijateljem prežalostno vest, da je naš nepozabni oče, gospod

Franjo Žlindra

posestnik in zastopnik banke „Slavije“ itd.

po kratki bolezni, v 76. letu svoje starosti, prejemši sv. zakramente, danes ob 2. uri popoldne mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb preblagega nepozabnega očeta, ki ga priporočamo vsem znanec in prijateljem v pobožno molitev in prijazen spomin, bo v nedeljo, dne 9. septembra, ob 8. uri popoldne v Vel. Laščah.

Sv. maša darovala se bo za dušo predragega ranjcega v župni cerkvi v Vel. Laščah.

R. I. P. (1848)

Velike Lašče, 7. septembra 1900.

Jera Žlindra, soproga. — Jernej Žlindra, brat. — Franjo, Ivan in Josip Žlindra, sinovi. — Ana in Mici Žlindra, hčeri.

Četrti ponatis

brošurice

„Izgubljeni Bog!“

je izšel

in se dobi v L. Schwentnerovi knjigo-tržnici komad po 20 vin., po pošti 3 vin. več.

Dva krepka dečka

dobrih starišev, katera imata veselje do učenja kovaške obrti, sprejme takoj po dogovoru (1845—1)

Fran Belič
kovač

v Ljubljani, Tržaška cesta št. 23.

Dijak se sprejme

v popolno, dobro preskrbo za 18 gold. na mesec.

Stanovanje jako lepo (v krasni legi), lastna spalnica ter prosta raba klavirja.

Naslov se izve pri g. Juliju Klein-u (zaloga stekla) Wolfve ulice št. 4. (1829—2)

Kovačnica

g. Lenčeta na Lavercl odda se takoj treznemu, spretnemu in samostojnemu kovaču z orodjem, ne da bi se kaka najemnina plačala, v izvrševanje kovaškega obrta.

Primereno najemnino plačati bode še le potem, ko se bode konstatovalo, da je kovačnica dobro obiskana.

Ker prebivalstvo delavnega in razumnega kovača komaj pričakuje, je za gotovo pričakovati, da bode imel vedno mnogo dela. (1895—9)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga** čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Isl. Solnograd, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Inomost; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 min. zvečer osonni vlak v Jesenice. Vrhu tega ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 min. popoldne v Podnart-Kropo. — **Proga v Novomestu in v Kočevju.** Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** juž. kol. **Proga** iz Trbiža. Ob 5. uri 15 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Inomosta, Solnograda, Linca, Steyra, Isla, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj osonni vlak iz Jesenic. — Ob 11. uri 16 m. dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. Vrhu tega ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 20 min. zvečer iz Podnarta-Krope. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v **Kamnik.** Ob 7. uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 5. uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano** drž. kol. iz **Kamnika.** Ob 8. uri 49 m. zjutraj, ob 11. uri 6 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1305)

Poštna in brzojavna upraviteljica

išče službe. (1847—1)

Ponudbe naj se pošiljajo pod „upraviteljica“ upravnistvu „Slov. Naroda“.

Novo!

Novo!

V Lattermannovem drevoredu.

Kinematograf Oeser

model 1900.

V elegantnem paviljonu. Lastna električna razsvetljevna vpejla.

Podobe v naravni velikosti. Originalni posnetki

iz pariške svetovne razstave

kakor:

vožnja na Seni skozi razstavo, slavni vrteči se trotoar, življenje na razstavi itd. itd. — Nadalje

podobe iz burske vojne.

Razen tega

interesantni in izredno komični prizori.

Predstave vsak dan, in sicer ob nedeljah in praznikih ob 3., 4., 5., 6., 7. in 8. uri zvečer, ob delavnikih ob 4., 6. in 8. uri zvečer.

Cene: I. prostor 30 kr., II. prostor 20 kr. Otroci in vojaki iz moštva plačajo polovico.

Programi se dobé pri blagajni.

Velespoštovanjem

(1849)

F. J. Oeser.

Zajamčeno sveža

kurja jajca

ter (1846—1)

pravo, pristno

maslo

dobi se vedno

v specerijski trgovini

H. FAJDIGA

na Dolenjski cesti.

Stalnim odjemalcem, kakor slaščičarjem itd. prav nizke cene.

Št. 28.645.

Oklic.

(1844—1)

Kontrolni shod c. kr. deželnihih brambovcev in nadomestnih brambovcev

bode letes v Ljubljani dne 2. oktobra ob 9. dopoldne v domobranski vojašnici.

K temu shodu priti je vsem v Ljubljani bivajočim brambovcem in brambovskim nadomestnikom, ki niso letos niti kot novinci izurjeni, niti k orožnim vajam poklicani bili.

Naknadni kontrolni shod bode dne 20. novembra ob 9. dopoldne tudi v brambovski vojašnici.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 1. septembra 1900.

Pričetek šole.

Na c. kr. obrtnih strokovnih šolah v Ljubljani (strokovna šola za obdelovanje lesa z oddelki za mizarstvo, strugarstvo, rezbarstvo in podobarstvo, ter strokovna šola za umetno vezenje in čipkarstvo se prične šolsko leto

dne 19. septembra.

Na novo vstopajoči učenci in učenke se morajo v spremstvu svojih starišev ali njih namestnikov

dne 17. ali 18. septembra

zglasiti pri ravnateljstvu v Zatiškem dvorcu, Stari trg št. 36.

S seboj jim je prinesiti izpustnico ljudske šole in dokaz, da so dovršili 14. leto.

V javno risarsko šolo za moške in za dame se sprejema tudi med letom.

dokler je kaj prostora.

V Ljubljani, dne 7. septembra 1900.

(1795—2)

C. kr. ravnateljstvo.

Najboljše snažilno sredstvo je

Globus snažilni ekstrakt

Frica Schulz-a jun., Heb (Eger) in Lipsko.

Pristen le z varst. znamko:
Globus v rdečem prečnem polju.
Surovina iz lastnih rudnikov.

Poročilo na prodaj! IV. (1362—2)

Škatljice po 10, 16 in 30 vinarjev.